

**Opplagt i
Oppland**

Regional plan for folkehelse i Oppland 2012-2016

Handlingsprogram 2014 - 2015

Hovedmål 1: Opplagt i Oppland med folkehelse på dagsorden

Strategi	Delmål	Tiltak	Ansvarlig	Samarbeidspart
1.1 Folkehelseoversikt	Godt kunnskapsgrunnlag om befolkningens helse og påvirkningsfaktorer til bruk i planlegging, politikk og folkehelseiltak jfr. forskrift om oversikt over folkehelsen.	1.1.1 Videreutvikle oversiktsarbeidet i samarbeid med kommuner/regioner og regionale aktører (Helseoversiktsgruppa) • Videreutvikle verktøy/maler for kommunenes oversiktsarbeid • Sikre rutiner for hvordan maler og verktøy for kommunene oppdateres • Bistå i analyse og formidling av folkehelse- og levekårsundersøkelsen til media, regioner og kommuner. Rette spesiell oppmerksomhet mot bolyst, integrering, inkludering, psykisk helse og trivsel	OFK	FMOP, SI, NAV, Kommuner, regioner Korus, Likestillingscenteret, Østlandsforskning
		1.1.2 Samordne kompetanse innen statistikk og analyse, og etablere rutiner for løpende oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i tråd med ny veileder. • Videreføre tverrfaglig intern gruppe og sikre rutiner for oppfølging fra hver fagavdeling • Videreutvikle og sikre ressurser til oppfølging folkehelseoversiktside på OFKs hjemmesider • Utarbeide regionalt oversiktsdokument	OFK	NAV, FMOP, SI, FHI, Kommuner/regioner
		1.1.6 Gjennomføre folkehelse- og levekårsundersøkelse, analysere, formidle og bruke resultatene i egen virksomhet, planer og politikk	OFK	Østlandsforskning
		1.1.3 Løpende veiledning og erfaringsutveksling i oversiktsarbeid med kommuner, regioner og andre fylker	OFK	FHI, Hdir
		1.1.5 Deltagelse i folkehelseinstituttets referansegruppe for utvikling av maler til fremtidige fylkesundersøkelser	OFK	FHI, Helsedir, Andre fylker
		1.1.7 Styrke kompetansen på helsemessige forhold ved skolemiljøer i videregående skole. • Gjennomføre pilot med «Min livsstil» ved Gausdal og Gjøvik videregående skole. Utviklingsprosjekt fra Rogaland støttet av Innovasjon Norge. • Ungdata i flere videregående skoler • Kartlegge tiltakene i helsefremmende vg. skole spesielt Sunne kantiner og fysisk aktivitet	OFK	Korus Øst Enforme AS,

1.2.Kompetanseheving og erfaringsutveksling	Økt tverrfaglig kompetanse og erfaringsutveksling	1.2.1 Sørge for forankring av folkehelsearbeidet og styrke kompetansen på tvers av fagområder, både administrativt, politisk og i fylkeskommunens ledelse • Videreføre prosessen fra ledersamlingen 21. november 2013 med spesielt fokus på hovedutfordringer som gjennomføring i videregående skole, sosiale helseforskjeller og psykisk helse • Koble til allerede eksisterende arenaer som rektormøter, fagenhetsmøte, teammøter, tverrsektorielle grupper, Ung i Oppland	OFK	FMOP, NAV, SI, Korus, Høgskolene
		1.2.2 Styrke koblingen med andre satsinger regionalt: • Fylkets trafikksikkerhetsarbeid (FTU) • Ung i Oppland • Regional plan for attraktive byer og tettsteder • Fylkeskommunens forberedelsesarbeid med regional planstrategi og annet planarbeid • Regional plan for klima og energi for Oppland • Strategiplan for videregående opplæring • Tannhelsetjenesten • Internasjonal strategi • Idrettsstrategien for Oppland • Likestilte kommuner • Fylkesmannens prosjekt «Et aktivt sinn i en aktiv kropp».	OFK	FMOP Kommuner, Regioner Likestillingscenteret
		1.2.3 Arrangere temadager/kurs for og i samarbeid med kommunene.	OFK	Kommuner, FMOP
		1.2.4 Markere medlemskap i Sunne kommuner (Fylkestinget i februar) og delta aktivt i nettverket (samling 12.-13. mai, folkehelsekonferansen 14.-15. oktober).	OFK	Kommuner, Regioner Andre fylker
		1.2.5 Vurdere muligheter for region/kommuner i EU's helseprogram 2014 – 2020	OFK	Kommuner Regioner, fylker
		1.2.6 Delta sammen med regioner/kommuner og frivillige organisasjoner på nasjonale og internasjonale samlinger og nettverk for folkehelse. • Nordisk folkehelsekonferanse i Trondheim 27.-29. august • Folkehelsekonferansen 14.-15. oktober (Sunne kommuner/Folkehelseforeningen)	OFK	Kommuner Regioner Frivillige organisasjoner

		• Andre møter, fagdager evt. Studietur		
		1.2.7 Folkehelse på dagsorden på plansamlinger og andre fagsamlinger i regi av fylkeskommunen og fylkesmannen	OFK	FMOP
		1.2.8 Synliggjøre gode eksempler på folkehelseiltak på hjemmeside	OFK	FMOP
		1.2.9 Koble høgskoleutdanningene opp mot evaluering av tiltak kommunalt og regional	OFK	Høgskolene Kommuner
1.3 Folkehelse i plan	Økt fokus og kunnskap om sammenhengen mellom folkehelse og planlegging	1.3.1 Sikre folkehelseperspektivet i regionale og kommunale planer • Samfunnsplanteamet • Planforum • Dialogmøter med fylkesmannen • Revidere sjekklister • Planoppland	OFK	Kommuner, FMOP
1.4 Styrke partnerskap for folkehelse	Partnerskap med kommuner/regioner og regionale aktører	1.4.1 Innarbeide folkehelseperspektivet i partnerskapsavtalene fylkeskommunen har med regioner/kommuner og regionale aktører	OFK	FMOP, SI, NAV, Kommuner, Regioner Frivillige organisasjoner
	Samarbeid med frivillige organisasjoner	1.4.2 Policy-tekning rundt samarbeid med frivilligheten regionalt og lokalt	OFK	Frivillige organisasjoner Kommuner
		1.4.3 Økt dialog og samarbeid med frivillige organisasjoner • Dialogmøter regionalt • Deltagelse på Lev Vel – Ekstrastiftelsen 21. januar • Deltagelse på Tryggere, sunnere og mer aktivt samfunn, 30. januar Gjensidigestiftelsen • Deltagelse på andre aktuelle arenaer, møter med fokus på frivilligheten		
	Samarbeid med næringslivet	• Media – dialog om hvilken rolle media har i folkehelsearbeidet • Utforske andre næringslivsaktørers rolle i folkehelsearbeidet • Teste ut «Min Livsstil» og «Det store pulsslaget»	OFK	Kommuner Lokale og regionale næringslivsaktører

Hovedmål 2: Opplagt i Oppland med sunne levevaner

Strategi	Delmål	Tiltak	Ansvarlig	Samarbeidspart
2.1 Primærforebygging på arenaer hvor alle barn og unge er	Flere helsefremmende videregående skoler	2.1.1 Videreutvikle konseptet helsefremmende videregående skoler med kriterier om systematiske tiltak for sunne kantiner, fysisk aktivitet, fokus på psykisk helse og godt arbeidsmiljø, rusforebyggende arbeid og tobakksfri skole. Vurdere kriteriene ifht. integrering, mestring, inkludering, mangfold - Arbeid med nasjonale kriterier sammen med Nordland, Telemark, Østfold og Helsedirektoratet	OFK	Hdir, FMOP Andre fylker
		2.1.2. Videreføre tilskuddsordning for helsefremmende videregående skoler. Jobbe videre med temaer som ble løftet opp i ledersamlingen 21.11.2013. Rette spesielt fokus mot psykisk helse og sosiale helseforskjeller– kobling med elevtjenesten.	OFK	
		2.1.3 Vurdere kunnskapsbaserte tiltak i forhold til psykososialt miljø eks. MOT-skole, Drømmeskole etc.	OFK	
	Økt fysisk aktivitet i alle grupper	2.1.4 Videreføre tilrettelegging og stimulering for friluftsliv gjennom Turskiltprosjektet i regi av fylkeskommunen og Gjensidigestiftelsen.	OFK	Gjensidigestiftelsen + DNT
		2.1.5 Stimulere til friluftslivsaktivitet gjennom ulike tilskuddsordninger til nærmiljøanlegg og friluftsliv + forberedelser til friluftslivets år 2015	OFK	Kommuner Frivillige lag/org
	Mer frukt og grønt	2.1.6 Bidra til mer frukt og grønt på arenaer og arrangement for barn og unge	OFK	Kommunene Frivillige lag/org
	Fokus på rusforebyggende arbeid	2.1.7 Holdningsskapende tiltak i samarbeid med Ungdommens fylkesting	OFK	Kommunene
2.2 Forebyggende helsetjenester, læring og mestring og frisklivstilbud	Alle kommuner bør ha god kompetanse på og drift av forebyggende helsetjenester og frisklivstilbud	2.2.1 Tilby relevante kurs og kompetanseheving. • Workshop om internkontroll som tema i frisklivssentralene • MI-kurs til flere yrkesgrupper innenfor helsetjenesten • Seminar/møteplass ifht. tilsyn på folkehelseområdet	FMOP	OFK Kommuner Regioner
		2.2.2 Gjøre kjent ulike tilskuddsordninger tilknyttet forebyggende helsetjenester, læring og mestring og frisklivstilbud	FMOP	OFK
		2.2.3 Opprette et samfunnsmedisinsk nettverk i Oppland	FMOP	Kommuner OFK

Hovedmål 3: Opplagt i Oppland at alle er med

Strategi	Delmål	Tiltak	Ansvarlig	Samarbeidspart
3.1 Medvirkning	Økt grad av medvirkning i planlegging og tjenesteyting	3.1.1 Være bevisst på medvirkning/tidlig involvering av målgrupper i planlegging og tiltak på regionalt og kommunalt nivå. Eks: • Sikre system for at de fylkeskommunale rådene blir tatt med i en tidlig fase i planer og prosesser • Bruke de fylkeskommunale rådene som en ressurs i arbeidet • Medvirkning i utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget for regional planstrategi • Pilotprosjekt med filmverkstedet i Oppland om film for ungdom på ulike folkehelse tema • Barn- og ungdomsmedvirkning i tiltak og planarbeid som eks. barnetråkk, bruk av barne- og ungdomsrepresentanten mm.	OFK	Kommunale og FK råd Barnerepr. FMOP Kommuner
3.2 Tilrettelegging for aktive og inkluderende lokalsamfunn	Flere inkluderende aktivitets- og fritidstilbud innen friluftsliv, idrett og kultur	3.2.1 Tilskuddordning til lag- og foreninger: Fysisk aktivitet i et folkehelseperspektiv og friluftsmidler. Se ellers pkt. 2.1.5 Spesielt fokus på tilrettelegging for aktivitet i nærmiljøet og mot grupper som trenger spesiell tilrettelegging; eks barn og unge, ungdom, eldre, innvandrere, mennesker med nedsatt funksjonsevne	OFK	Kommuner Frivillige lag/org Helsedirektoratet Miljødirektoratet
	Fokus på likestilling, mangfold og integrering	3.2.2. Koble folkehelsearbeidet med arbeidet med likestilte kommuner og mangfoldsarbeidet som gjøres i fylket	OFK	FMOP, NAV Kommuner
	Sosiale helseforskjeller er et perspektiv i kommunale og regionale planer og tiltak	3.2.3 Sosiale helseforskjeller sikres gjennom kompetanseheving og erfaringsutveksling jfr. pkt. 1.2plan og folkehelse i plan jfr. pkt 1.3	OFK	FMOP Kommuner
	Universell utforming er et perspektiv i kommunale og regionale planer og tiltak	3.2.4 Økt kompetanse på Universell utforming, samt at perspektivet sikres gjennom plan jfr. pkt 1.3. • Videreføre nettverksarbeid UU i samarbeid med Hedmark • Tilby folkehelsenettverket besøk til UU-lab ved Høgskolen i Gjøvik	OFK	FMOP Kommuner RLF UU-lab v/HIG
	Stimulere til regionale- og kommunale utviklingstiltak for å utjevne sosiale helseforskjeller	3.2.5 Videreføre tilskuddsordning til utviklingstiltak på folkehelseområdet for å utjevne sosiale helseforskjeller	OFK	Komm/regioner Frivillige lag/org